

קפה קלוי

Roasted coffee

לציון והערות הציבור

מסמך זה הוא הצעה בלבד

תקן זה הוכן על ידי ועדת המומחים 54102 - קפה נמס וקפה קלוי, בהרכב זה:  
אריאל אלחדף, דוד בנסל (יו"ר), מיה פניגשטיין, מיכה ריינר

עמית אסא ריכזה את עבודת הכנת התקן.

פניגשטיין

---

### הודעה על רויזיה

תקן ישראלי זה בא במקום  
התקן הישראלי ת"י 1103 מיוני 1981  
גיליון התיקון מס' 1 מיולי 1983  
גיליון התיקון מס' 3 מאוקטובר 1993  
גיליון התיקון מס' 4 מינואר 2005  
גיליון התיקון מס' 5 ממאי 2011

---

### מילות מפתח:

קפה, קלייה, אריזה, סימון, בדיקות אוכל.

### Descriptors:

coffee, roasting, packaging, marking, food testing and analysis.

---

### עדכניות התקן

התקנים הישראליים עומדים לבדיקה מזמן לזמן, ולפחות אחת לחמש שנים, כדי להתאימם להתפתחות המדע והטכנולוגיה. המשתמשים בתקנים יודאו שבידיהם המהדורה המעדכנת של התקן על גיליונות התיקון שלו. מסמך המתפרסם ברשומות כגיליון תיקון, יכול להיות גיליון תיקון נפרד או תיקון המשולב בתקן.

---

### תוקף התקן

תקן ישראלי על עדכוניו נכנס לתוקף החל ממועד פרסומו ברשומות. יש לבדוק אם התקן רשמי או אם חלקים ממנו רשמיים. תקן רשמי או גיליון תיקון רשמי (במלואם או בחלקם) נכנסים לתוקף 60 יום מפרסום ההודעה ברשומות, אלא אם בהודעה נקבע מועד מאוחר יותר לכניסה לתוקף.

---

### סימון בתו תקן

כל המייצר מוצר, המתאים לדרישות התקנים הישראליים החלים עליו, רשאי, לפי היתר ממכון התקנים הישראלי, לסמנו בתו תקן:



מכון התקנים הישראלי

---

### זכויות יוצרים

© אין לצלם, להעתיק או לפרסם, בכל אמצעי שהוא, תקן זה או קטעים ממנו, ללא רשות מראש ובכתב ממכון התקנים הישראלי.



**תוכן העניינים**

1	פרק א – עניינים כלליים
1	1.1 חלות התקן
1	1.2 אזכורים נורמטיביים
1	1.3 מונחים והגדרות
2	1.4 מיון וכינוי
2	<b>פרק ב – דרישות כלליות</b>
2	2.1 כללי
2	2.2 חומרי מוצא ותוספות
3	2.3 אריזה
3	2.4 סימון
4	2.5 משקל המוצר
4	<b>פרק ג – בדיקות – שיטות ודרישות</b>
4	3.1 הרכב המוצר
4	3.2 בדיקת התכולה למעשה
5	<b>נספח א – מסמכי מערכת התיעוד</b>



## ק א – עניינים כלליים

### 1.1.1 חלות התקן

תקן זה חל על קפה קלוי, טחון ולא-טחון, המתקבל מפולי קפה ירוק מקולפים על זניהם השונים (להלן: המוצר).

### 1.1.2 אזכורים נורמטיביים

תקנים ומסמכים המוזכרים בתקן זה (תקנים ומסמכים לא מתוארכים – מהדורתם האחרונה היא הקובעת):

#### תקנים ישראליים

ת"י 136 חלק 1	-	קופסות אטימות: קופסות פח גליליות עשויות שלושה חלקים למוצרי מזון משומרים
ת"י 1059	-	סבולת המשקל וסבולת הנפח של מוצרי מזון ארוזים מראש
ת"י 1145	-	סימון מזון ארוז מראש
ת"י 9000	-	מערכות ניהול איכות – יסודות ומונחים

#### חוקים, תקנות ומסמכים ישראליים

תקנות בריאות הציבור (מזון) (תוספי מזון), התשס"א-2001, על עדכוניהן  
תקנות בריאות הציבור (מזון) (שאריות חמרי הדברה), התשנ"א-1991  
תקנות בריאות הציבור (מזון) (מיקוטוקסינים במזון), התשנ"ו-1996, על עדכוניהן  
הנחיית משרד הבריאות לחומרי טעם וריח, אוגוסט 2014:

ראו <http://www.chamber.org.il/images/Files/27673/t.pdf><sup>(1)</sup>

#### תקנים בין-לאומיים

ISO 11294	-	Roasted ground coffee - Determination of moisture content - Method by determination of loss in mass at 103 degrees C (Routine method)
ISO 20481	-	Coffee and coffee products - Determination of the caffeine content using high performance liquid chromatography (HPLC) – Reference method

#### מסמכים זרים

AOAC 920.93	-	Roasted coffee: Macroscopic examination procedure
FCC	-	Food Chemicals Codex, Food and Nutritional Board, Institute of Medicine National Academy Press, Washington, D.C., U.S.A, latest edition

### 1.3 מונחים והגדרות

מונחים והגדרות אלה כוחם יפה בתקן זה:

#### 1.3.1 פולי קפה ירוק (להלן: פולי קפה)

פירות של הזנים השונים של צמח הקפה (Coffea) ממשפחת הפואתיים (Rubiaceae).

#### 1.3.2 קלייה

תהליך תרמי המופעל על הפולים והגורם לשינויים פיזיקליים וכימיים יסודיים בהם, כגון: השחמת הפולים והתפתחות ריח אופייני.

(1) כתובת זו היא כתובת האתר שבתוקף ביום פרסום תקן זה.

**1.3.3. שם מקובל**

שם או כינוי שנקבעו למוצר מזון והידועים כשמו.

**1.3.4. ארץ הגידול**

הארץ שבה גודלו פולי הקפה.

**1.4. מיון וכינוי**

ממיינים את המוצר ומכנים אותו כמפורט להלן:

**1.4.1. לפי תכולת הקפאין**

**1.4.1.1.** קפה ;

**1.4.1.2.** קפה נטול קפאין.

**1.4.2. לפי אופן ההכנה (לקפה קלוי טחון בלבד)**

**1.4.2.1.** פרקולטור ;

**1.4.2.2.** פילטר ;

**1.4.2.3.** טורקי ;

**1.4.2.4.** אספרסו.

**פרק ב – דרישות כלליות**

**2.1. כללי**

המוצר יהיה שפיד. צבעו, טעמו וריחו יהיו אופייניים לקפה קלוי ; לקפה שהוספו לו תבלינים או חומרי טעם וריח יהיו גם טעם וריח האופייניים לתוספות שהוספו. לא יהיו למוצר טעם וריח זרים, לא יהיו בו חרקים וחלקי חרקים או גופים זרים. המוצר הסופי יעמוד בדרישות תקנות בריאות הציבור מזון (מיקוטוקסינים במזון) ובתקנות בריאות הציבור (מזון) (שאריות חמרי הדברה), התשנ"א-1991.

**2.2. חומרי מוצא ותוספות**

**2.2.1. חומר המוצא**

חומר המוצא יהיה פולי קפה שלמים וקלופים ושאינם נגועים במחלות, בעובש, בחרקים ובמכרסמים. לפני הקלייה ינופו פולי הקפה ויורחקו מהם חומרים זרים : אבנים, חלקי מתכת, חלקי צמחים זרים וכדומה.

**2.2.2. תוספות**

מותר להוסיף למוצר מהחומרים האלה :

**2.2.2.1.** תבלינים, לרבות תמציות שהופקו מתבלינים.

**2.2.2.2.** חומרי טעם וריח.



התוספות יהיו מטיב המתאים לשימוש במזון (food grade). הן יהיו נקיות ולא יזיקו לבריאות; לא יהיו בהן סימני קלקול ולא חומרים זרים. התוספות יתאימו לדרישות התקנים והתקנות הישראליים המעודכנים ולהנחיות משרד הבריאות<sup>(2)</sup> המעודכנות החלים עליהם, ובהעדרם – לדרישות שבמהדורה האחרונה של חוקת הכימיקלים למזון (FCC) של האקדמיה הלאומית למדעים בארצות הברית. תוספי המזון במוצר יהיו לפי תקנות בריאות הציבור (מזון) (תוספי מזון), התשס"א-2001, על עדכוניהן, ולפי הנחיות משרד הבריאות.

## 2.3. אריזה

### 2.3.1. מוצר ארוז מראש

האריזה תגן על המוצר ותשמור על התכונות האורגנולפטיות האופייניות שלו. האריזה תהיה נקייה, לא תוסיף למוצר טעם, צבע וריח כלשהם ולא תזהם את המוצר. חומר האריזה יתאים לתקנים ולתקנות התקפים בישראל.

### 2.3.2. מוצר הנארז בנוכחות הצרכן

חומר האריזה יתאים לדרישות סעיף 2.3.1.

באריזה גמישה יכולה הסגירה להיעשות גם בסיכות הכלבה ממתכת, בנייר דבק או בדרך אחרת, שתמנע את שפיכת המוצר.

## 2.4. סימון

הסימון יתאים לדרישות התקן הישראלי ת"י 1145.

נוסף על דרישות ת"י 1145 יתאים הסימון לדרישות אלה:

2.4.1. שם המוצר יסומן, לפי העניין, במילים האלה: "פולי קפה קלויים", או "פולי קפה נטולי קפאין", או "קפה קלוי וטחון", או "קפה קלוי וטחון נטול קפאין".

מוצר שהוספו לו תוספות יסומן גם באחד מהכינויים האלה, בסמוך לשם המוצר:

- מוצר שהוספו לו תבלינים (לרבות תמציות של תבלינים) יסומן בכינוי: "עם...", בציון החומר המוסף.

- מוצר שהוספו לו חומרי טעם וריח יסומן בכינוי: "בטעם...", בציון החומר.

מותר להוסיף לסימון שם מקובל.

2.4.2. בקפה קלוי טחון, ניתן לסמן גם את אופן ההכנה, בכינויים אלה:

"פרקולטור", "פילטר", "טורקי" או "אספרסו".

2.4.3. מותר לסמן את טיב הקלייה, במילים "קלייה כהה" או "קלייה בהירה".

### 2.4.4. סימון ארץ הגידול וזני פולי הקפה

2.4.4.1. מותר לסמן את ארץ גידול פולי הקפה, בתנאי שיהיה אפשר להוכיח את נכונות המידע המסומן (ראו גם הערות א ו-ב שלהלן), ושמקורו של הקפה הארוז הוא רק, ואך ורק, בארץ האחת אשר שמה מסומן.

2.4.4.2. מותר לסמן את זני הקפה, בתנאי שיהיה אפשר להוכיח את נכונות המידע המסומן, ושמקורו של הקפה הארוז הוא רק, ואך ורק, מהזנים המסומנים.

2.4.4.3. ההוכחה של נכונות המידע המסומן תהיה באמצעות שיטות בדיקה מיקרוסקופיות או כימיות או פיזיקליות, או בשיטות מנהליות.

(2) לרבות הנחיית משרד הבריאות לחומרי טעם וריח, אוגוסט 2014.

2.4.4.3. הרשות המוסמכת, או גוף שאושר על ידיה, יאשרו עמידה בדרישות סעיף זה.

2.4.5. אין לסמן כינוי המתאר איכות, כגון: "מעולה", "סוג א", "פלוס", "קלייה כפולה" - לא בעברית ולא בלועזית.

### 2.5. משקל המוצר

סטיות בתכולה למעשה ביחס לערך המוצהר לא יהיו גדולות מהנקוב בתקן הישראלי ת"י 1059 עבור מוצרים קלים למילוי (קבוצה ב).

## פרק ג – בדיקות – שיטות ודרישות

### 3.1. הרכב המוצר

בבדיקות הרכב המוצר לפי שיטות הבדיקה הנקובות בטבלה 1, יתאים ההרכב לנקוב בטבלה.

#### טבלה 1 – שיטות בדיקה ודרישות להרכב המוצר

מס' סעיף	האופיין	הדרישה	שיטת הבדיקה לפי
3.1.1	תכולת מים (% במשקל <sup>(א)</sup> , מקסי')	5.0	ISO 11294
3.1.2	אפר כללי (% במשקל <sup>(ב)</sup> )	5.4 - 3.6	AOAC 920.93
3.1.6	תכולת קפאין בקפה נטול קפאין (% במשקל, מקסי')	0.1	ISO 20481
<p><b>הערות לטבלה:</b></p> <p>(א) % במשקל – אחוזים למאה במשקל.</p> <p>(ב) אם תוצאות בדיקת האפר הכללי אינן חד-משמעיות, עורכים בדיקת אלקליות של אפר נמס (סמ"ק לגרם קפה) לפי המסמך AOAC 920.93.</p> <p>בבדיקה לפי המסמך שלעיל, הדרישה: 4.0 - 6.0 סמ"ק לגרם קפה</p>			

### 3.2. בדיקת התכולה למעשה

קובעים את התכולה למעשה בהתאם לנקוב בתקן הישראלי ת"י 1059 עבור קבוצה ב.

**נספח א – מסמכי מערכת התיעוד**

(למידע בלבד)

נספח זה מפרט דוגמות לסוגי מסמכים, אשר אפשר שימשו במערכת התיעוד<sup>(3)</sup> כשיטה מנהלית לנכונות המידע המסומן.

רשימת סוגי המסמכים והרשומות המובאת בטבלה א-1, למרות היקפה, אינה מקיפה בצורה מוחלטת, כך שאפשר שיהיו סוגי מסמכים ורשומות נוספים היכולים לשמש במערכת תיעוד.

**טבלה א-1 – סוגי מסמכים<sup>(א)</sup> היכולים לשמש במערכת תיעוד**

Official Inspection Certificates	אישורי ביקורת (מבדקים) רשמיים
Accounts of Stales	חשבונות מכר
Bill of Lading	תעודת משלוח (ימית או אוורית או יבשתית)
Carrier Manifest	הסכם תובלה
Certificate of Origin	תעודת מקור
Conformation and Memorandums of Purchases and Sales	אישור וזיכרון דברים על רכישות ומכירות
Copies of Statements (bills) of Sales to Customers	העתקי מסמכי מכר ללקוחות
Daily Inventories by Lots	מצאי יומי על פי אצווה
Delivery Tickets	רשומות משלוח
Harvest Records	מסמכי איסוף יבול
ICO Certificate	תעודת ICO (ארגון הקפה הבין-לאומי)
Invoices on Purchases	חשבוניות רכש
Israel Customs Entry Forms	מסמכי מכס – כניסה לישראל
Ledger Records of Purchases and Sales	רשומות חשבונאיות, יומן רכש ומכר
Lost and Damage Claims Documents	מסמכי תביעות נזק ואובדן
Packing List	רשימת אריזה בתובלה
Packout Records	מסמכי אריזה ומשלוח
Pesticide Application Record	מסמכי יישום חומרי הדברה
Phytosanitary Certificate	תעודה פִּיטוֹסַנִיטָרִית
Pick Tickets	רשומות איסוף
Production and Sales Contracts	חוזי ייצור ומכירה
Production Records	מסמכי (רשומות) ייצור
Purchase Order	הזמנת רכש
Purchase Records	מסמכי (רשומות) רכש
Quality Certificate	תעודת איכות
Receiving Records	מסמכי קבלה
Records on Repacking and Relabeling	מסמכי אריזה מחדש ותיווי מחדש
Sales Tickets	רשומות מכר
Unloading Tickets	רשומות פירוק משלוח מתובלה
Warehouse Storage Receipts	קבלות אחסון (בתי אחסון)
Weight Tickets	רשומות שקילה

**הערה לטבלה:**

(א) לא כל המסמכים ישימים לכל חוליות שרשרת האספקה.  
לדוגמה: מסמכי איסוף יבול ישימים רק למגדל חומר הגלם; מסמכי מכס – כניסה לישראל – ישימים ליבואן.

פרויקט